

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2012, č. j. MPSV-UM/4704/12/9S-JČK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 17. 9. 2013, č. j. 53 Ad 9/2013 – 80,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného. Mezi žalobcem a příslušnou pobočkou krajského soudu v Pardubicích poté probíhala čilá komunikace, neboť žalobce podmiňoval svůj souhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání seznámením se s vyjádřením žalovaného k žalobě. Když mu však bylo příslušné vyjádření zasláno, žalobce navrhl udělit žalovanému přísnou pořádkovou pokutu, neboť se dle jeho názoru nejednalo o vyjádření k žalobě, nýbrž o pouhé přetlumočení napadeného rozhodnutí a vylíčení postupu odvolacího orgánu. Do věcného vyjádření žalovaného k žalobě nadále „nedával souhlas k ničemu“.

[2] Za této situace krajský soud nařídil ve věci ústní jednání. V reakci na předvolání žalobce požádal dne 2. 9. 2013 o ustanovení zástupce a „naprostý nedostatek prostředků“ doložil čestným prohlášením. Jeho obsahem jsou, kromě základních osobních údajů, též skutečnosti o bydlení („nenájemní, nevlastnické, samostatné nebytové obydlí“), o nulové výši zdanitelných příjmů, o výši nezdanitelných příjmů, které činí přes tři tisíce korun měsíčně, dále údaj o plné invaliditě, výši peněžních závazků, které činí dle žalobce desetitisíce, o nenarušené způsobilosti zcizovat, dále o skutečnosti, že je příjemcem příspěvku na živobytí, jeho majetkem je elektronický psací stroj a digitální televizor a jízdní kolo, ke svým výdajům uvedl stravu, tisk, jízdné, papír, poštovné a DPH. Dne 3. 9. 2013 byla krajskému soudu doručena námitka místní nepřislušnosti zdůvodněná dikcí § 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a odůvodněním usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. Nad 10/2013 – 13.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 17. 9. 2013, č. j. 53 Ad 9/2013 – 80, zamítl jak žádost žalobce o ustanovení zástupce (výrok I.), tak i jeho námitku místní nepřislušnosti (výrok II.). V odůvodnění uvedl, že na výslovnou žádost žalobci nezaslal žalobci tiskopis „Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ (na který ostatně žalobce v jiných věcech vedených před krajským soudem nereagoval) a předpoklady pro osvobození od soudních poplatků posoudil na základě zaslaného čestného prohlášení. Údaje v tomto prohlášení jsou ovšem dle soudu neúplné, příjmy nejsou konkretizovány (není uvedeno, zda a v jaké výši žalobce pobírá invalidní důchod, není specifikováno, co jsou nezdanitelné příjmy před tři tisíce korun měsíčně, v jaké výši žalobce pobírá příspěvek na živobytí), není vysvětleno, co znamená nenájemní nevlastnické samostatné nebytové obydlí, není zřejmé, jaké konkrétní závazky a v jakých výších se skrývají pod údajem desetitisíce atd. Prohlášení rovněž není doloženo žádnými listinami. Krajský soud s poukazem na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* a na skutečnost, že není povinností soudu zjišťovat za žalobce jeho majetkové a výdělkové poměry, uzavřel, že žalobce nedoložil splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, což je jednou z podmínek pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. K námitce nedostatku místní příslušnosti krajský soud odkázal na znění § 7 odst. 3 s. ř. s. Jelikož v dané věci se vede spor o jednu z dávek pomoci v hmotné nouzi a žalobce má bydliště v okrese Svitavy, je dána místní příslušnost Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[4] Žalobce napadl usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností. Namítal, že krajský soud uvažuje o žalobě v minulém čase, a má tak usnesení v poplatkové záležitosti za rozsudek, což plyne i z výkladu usnesení ze dne 22. 11. 2012, č. j. 3 As 125/2012 – 12. Krajský soud podle žalobce postupuje stranně a uvádí v omyl – odpůrce (správně žalovaný – pozn. NSS) byl vyzván soudem k vyjádření k žalobě, nikoliv k přetlumočení obsahu napadeného rozhodnutí; žalobce (správně žalovaný – pozn. NSS) tedy nedbá výzvy soudu, a to přes procesní návrh žalobce ze dne 14. 8. 2013. Žalobce požádal o právní pomoc kvůli chování krajského soudu, který si zastrněně vynucuje souhlas s rozhodováním bez jednání. Žalobce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2013, č. j. 4 As 88/2012 – 20, a ze dne 15. 4. 2013, č. j. 3 As 34/2013 – 20 – podle nich bylo obdobné čestné prohlášení žalobce uznáno za dostatečné. Žalobce je přesvědčen, že není povinen

pokračování

vysvětlovat soudu výraz „přes tři tisíce“, není povinen vyjadřovat se v právnícké terminologii, a přestože de facto podal majetkové přiznání, soud očekává i provedení sociálního šetření. Úvaha soudu o invalidním důchodu žalobce je v příkrém rozporu s podaným čestným prohlášením. Žalobce byl dále dle svého názoru nesprávně poučen o přípustnosti kasační stížnosti proti dočasnému, resp. procesnímu rozhodnutí. Krajský soud též ignoroval odůvodnění námitky nepřislušnosti krajského soudu. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil.

[5] Žalovaný se v poskytnuté lhůtě ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Zdejší soud souhlasí s názorem krajského soudu v tom, že žalobce neunesl důkazní břemeno ohledně naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků ve vztahu k uplatněné žádosti o ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s. Nejvyšší správní soud totiž již v usnesení ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publikovaném pod č. 537/2005 Sb. NSS, vyslovil, že *„povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.“* (srov. obdobně např. rozsudek ze dne 3. 8. 2011, č. j. 2 Afs 36/2011 – 81). Soud tedy z vlastní iniciativy zpravidla nezjišťuje podrobnosti o majetkových poměrech žadatele. Hodnotí především informace, které mu žadatel sám sdělí, popř. jej vyzve, aby potřebné skutečnosti doplnil a vysvětlil nesoulad mezi nimi (srov. rozsudek ze dne 31. 5. 2011, č. j. 8 Afs 50/2010 – 91).

[9] V projednávané věci krajský soud v souladu s žádostí žalobce posoudil majetkové poměry žalobce na základě jeho čestného prohlášení a oprávněně dospěl k závěru, že žalobcem poskytnuté údaje jsou neúplné a nekonkrétní. V tomto ohledu se Nejvyšší správní soud s hodnocením provedeným krajským soudem plně ztotožňuje a odkazuje na něj. Tento závěr nejsou s to zvrátit námitky žalobce obsažené v kasační stížnosti – tedy ty námitky, u nichž lze vůbec rozpoznat nějakou rozumnou souvislost se závěry krajského soudu. Žalobce patrně považuje za notorietu (skutečnost obecně známou), že výraz „přes tři tisíce“ značí 3.001 až 3.449 Kč. V tomto ohledu je Nejvyšší správní soud nucen vyvést žalobce z omylu, neboť nic takového obecně známo není a jedná se zjevně o žalobcovu vlastní smyšlenku. I kdyby snad zdejší soud na žalobcovu svéráznou definici užitého sousloví přistoupil, nezměnilo by to ničeho na neúplnosti předloženého čestného

prohlášení. Tvrdí-li žalobce, že úvaha soudu o invalidním důchodu je v rozporu s jeho čestným prohlášením, neuvádí, v čem má tento rozpor spočívat a Nejvyšší správní soud žádný pro věc relevantní rozpor neshledává. Tvzení, že krajský soud od žalobce očekává provedení sociálního šetření, nemá žádnou oporu v napadeném usnesení krajského soudu. Konečně na věci nemění nic ani poukaz žalobce na dva judikáty Nejvyššího správního soudu, v nichž mělo být žalobcovo čestné prohlášení uznáno za dostatečné. V usnesení ze dne 15. 4. 2013, č. j. 3 As 34/2013 – 20, se Nejvyšší správní soud tímto prohlášením vůbec nezabýval. Pokud pak v usnesení ze dne 7. 3. 2013, č. j. 4 As 88/2012 – 20, prohlášení shledal za dostatečné, je třeba konstatovat, že posuzování majetkových poměrů musí být prováděno vždy individuálně ve vztahu ke konkrétní věci, a závěry z citovaného usnesení proto nejsou automaticky přenositelné na projednávaný případ. Nadto není z tohoto usnesení zřejmé, co přesně bylo obsahem žalobcova prohlášení.

[10] Ani další kasační námitky žalobce ovšem ke kasaci napadeného rozhodnutí vést nemohou. Skutečnost, že krajský soud o podání žaloby pojednal v čase minulém („žalobce se domáhal zrušení rozhodnutí“) samozřejmě neznamená, že krajský soud považuje toto usnesení za rozsudek nebo že řízení o žalobě je tak skončeno. Jedná se o zcela běžný jazykový úzus a odkaz na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2012, č. j. 3 As 125/2012 – 12, tak v tomto ohledu postrádá jakýkoliv smysl. Na zákonnost postupu krajského soudu nemá žádný vliv ani tvrzení žalobce, že žalovaný ve vyjádření k žalobě pouze rekapituloval obsah svého žalobou napadeného rozhodnutí – je odpovědností žalovaného, co ve vyjádření k žalobě uvede, a konkrétní obsah tohoto vyjádření nelze vynucovat pořádkovou pokutou, jak si mylně představuje žalobce ve svém podání ze dne 14. 8. 2013. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal na straně krajského soudu žádné „podivné chování“, kvůli němuž by byl žalobce nucen požádat o právní pomoc, ani neshledal, že by si krajský soud vynucoval žalobcův souhlas s rozhodnutím věci bez jednání. Krajský soud pouze opakovaně žalobce vyzval, zda s takovým postupem souhlasí, jelikož žalobcova vyjádření v tomto směru byla podmíněná, případně neurčitá. Výrok o zamítnutí námitky nedostatku místní příslušnosti je krajským soudem řádně odůvodněn a krajský soud v tomto odůvodnění odpovídá na důvody nepřislušnosti uváděné žalobcem. Žalobcem citované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. Nad 10/2013 – 13, závěr krajského soudu jen potvrzuje. O ignoraci (na straně krajského soudu) tak nemůže být řeč. Nedůvodná je též námitka nesprávného poučení o přípustnosti kasační stížnosti proti napadenému usnesení – krajský soud postupoval zcela v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 – 47, publikovaný pod č. 108/2004 Sb. NSS).

[11] Další žalobcovy stručné a zcela obecné námitky, například tvrzení, že žalobce není povinen vyvracet každý nesoudný úsudek krajského soudu a rozumět odůvodnění rozhodnutí kteréhokoli soudu, že odůvodnění soudních rozhodnutí není závazné, že žalobce není povinen se vyjadřovat v právnícké terminologii apod., nejsou vůbec způsobilé k tomu, aby byly jakkoliv samostatně posouzeny, či aby přispěly k posouzení důvodnosti námitek jiných. Nejvyšší správní soud se jimi proto nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[12] Žalobce tedy se svými námitkami neuspěl; jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného usnesení z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[13] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu